

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ**ПОСТАНОВА**

від «____» _____ 2018 р. № _____

Київ

**Питання проведення моніторингу
наркотичної та алкогольної ситуації в Україні**Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Погодитися з пропозицією Міністерства охорони здоров'я стосовно запровадження порядку проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні.

2. Затвердити Порядок проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні, що додається.

3. Фінансування заходів, пов'язаних з проведенням моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації здійснюється в межах видатків, які передбачені у державному та місцевих бюджетах на відповідний рік для міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

4. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям:

у тримісячний термін привести власні нормативно-правові акти у відповідність до Порядку, затвердженого цією постановою;

здійснити організаційні заходи щодо збору та узагальнення інформації за показниками згідно, з Порядком, затвердженим цією постановою.

Прем'єр-міністр України**В. ГРОЙСМАН**

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів
України

від _____ 2018 р. № _____

ПОРЯДОК

проведення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні

1. Цей Порядок визначає механізм здійснення моніторингу наркотичної та алкогольної ситуації в Україні та встановлює правила і завдання суб'єктам моніторингу.

2. Моніторинг наркотичної та алкогольної ситуації в Україні (далі – моніторинг) проводиться з метою виявлення негативних тенденцій розвитку ситуації у сфері наркотичної та алкогольної залежностей, нових загроз національній безпеці, факторів, які їх викликають, формування пропозицій щодо подолання поширення незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

3. Моніторинг здійснює уповноважена МОЗ установа – державна установа «Центр психічного здоров'я і моніторингу наркотиків та алкоголю МОЗ України» (далі – Центр) за визначеними Європейським моніторинговим центром з наркотиків та наркотичної залежності (ЄМЦННЗ), Комісії з наркотичних засобів при ООН, Міжнародного комітету з контролю за наркотиками показниками.

Моніторинг – це система регулярного періодичного спостереження за розвитком ситуації у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та прекурсорів, алкоголю, нових потенційно небезпечних психоактивних речовин (далі – ПАР), у сфері протидії їх незаконному обігу, профілактики немедичного вживання ПАР, лікування, ресоціалізації залежних осіб, що здійснюється з урахуванням вимог законодавства у сфері захисту персональних даних.

4. Основні завдання моніторингу:

безперервне отримання та аналіз інформації про стан процесів та явищ у сфері обігу ПАР, а також протидії їх незаконному обігу, профілактики незаконного вживання наркотичних засобів і психотропних речовин, лікування та ресоціалізації залежних осіб;

своєчасне виявлення негативних тенденцій розвитку ситуації у сфері наркотичної та алкогольної залежностей, нових загроз національній безпеці, що виникають внаслідок незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а також факторів, які їх викликають;

прогнозування наркотичної та алкогольної ситуації в Україні та підготовка пропозицій стосовно подолання поширення негативних тенденцій її розвитку.

5. Моніторинг здійснюється за наступними показниками:

загальні популяційні дослідження щодо поширеності, форм вживання ПАР за їх класом та видами, наслідки вживання ПАР серед населення;

звернення за лікуванням та поширеність розладів психіки та поведінки внаслідок вживання ПАР;

проблемне вживання наркотичних засобів та психотропних речовин щодо поширеності їх вживання ін'єкційним шляхом або регулярно і/або довгострокове використання опіатів, кокаїну і/або амфетамінів, канабісу тощо серед населення;

смерті, пов'язані зі вживанням наркотичних засобів та психотропних речовин, та смертність серед споживачів таких речовин;

інфекційні захворювання серед споживачів ін'єкційних наркотичних засобів та психотропних речовин;

ринок та злочинність щодо наявності та джерела надходження наркотичних засобів та психотропних речовин за класом, видами та цінами, злочинності, пов'язаної з наркотичними засобами і психотропними речовинами, їх вилучення, ліквідації незаконних лабораторій та посівів нарковмістних рослин тощо;

профілактичні заходи щодо проведених медичних, соціально-економічних та інших профілактичних заходів протидії вживання ПАР та пов'язаної з цим злочинності, спрямованих на зниження рівня вживання ПАР;

національне законодавство щодо важливих змін в законодавстві України у сфері обігу ПАР і протидії їх незаконному обігу, та співробітництва з іншими країнами в цій сфері;

соціальна реінтеграція осіб залежних від вживання ПАР.

6. Об'єктами моніторингу є:

нормативно-правові акти у сфері обігу ПАР;

державна статистична інформація;

інформація за показниками, визначеними у пункті 5 цього Порядку;

інформаційно-аналітичні документи суб'єктів моніторингу;

дані наукових та соціологічних досліджень з питань, що стосуються обігу ПАР, а також протидії їх незаконному обігу, профілактики немедичного їх споживання, лікування, ресоціалізації осіб залежних від вживання ПАР.

7. Суб'єктами моніторингу є:

МОЗ, ДУ «ЦПЗМНАМОЗ», МОН, Мінмолодьспорту, Мінсоцполітики, Мін'юст, МВС, Нацполіція, ДФС, Адміністрація Держприкордонслужби, Держлікслужба, Держстат, Мінінфраструктури, Міненерговугілля, Верховний Суд, Держфінмоніторинг, МЗС, Держкомтелерадіо, ПАТ «НСТУ», ПАТ «Укрзалізниця», Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, заклади охорони здоров'я, неурядові організації та об'єднання, Міноборони, СБУ (за згодою), Генпрокуратура (за згодою), НАМН (за згодою), ДУС (за згодою).

8. Суб'єкти моніторингу до 01 липня року наступного за звітним роком подають до Центру інформацію/дані та аналітичні матеріали за показниками, визначеними пунктом 5 цього Порядку, яка відображається у таблицях згідно з додатками 1-8.

Центр може, у разі потреби, додатково запросити необхідну інформацію щодо наркотичної та алкогольної ситуації в Україні.

9. Показник «Загальні популяційні дослідження щодо поширеності, форм вживання ПАР за їх класом та видами, наслідки вживання ПАР серед загального населення» містить інформацію/дані анкетувань/опитування населення за віковими групами 15-16 років та 15-64 роки. Інформація/дані анкетувань/опитування населення містить аналіз інших показників, що належать, як до способів вживання ПАР (із зазначенням їх класу та виду), так і мотивів, факторів, які обумовлюють їх вживання.

МОН, Мінмолодьспорту (із залученням, в разі потреби, профільних неурядових громадських організацій) подають інформацію/дані анкетувань/опитування населення за віковою групою 15-16 років, за формами, згідно з додатком 1, із зазначенням:

назви територіально-адміністративної одиниці, де проводилося опитування;

цільової групи населення, які приймали участь в опитуванні у розрізі віку та статі;

типу населеного пункту та навчального закладу, в якому проводилося опитування;

дані стосовно отримання пропозицій спробувати ПАР;

місця, в якому пропонувалися ПАР;

дані щодо рівня доступності у придбанні ПАР;

частоти вживання ПАР протягом останніх 30 днів та 12 місяців;

мотивів, які спонукали до спроб спробувати ПАР.

Мінсоцполітики, МОЗ (із залученням, в разі потреби, профільних неурядових громадських організацій) подають інформацію/дані анкетувань/опитування населення за загальною віковою групою 15-64 років, шляхом заповнення таблиць з додатку 2, із зазначенням:

назви регіону, де проводилося опитування;

цільової групи населення, які приймали участь в опитуванні у розрізі віку та статі;

типу населеного пункту, в якому проводилося опитування;

дані стосовно отримання пропозицій спробувати ПАР;

місця, в якому пропонувалися ПАР;

дані щодо рівня доступності у придбанні ПАР;

частоти вживання ПАР протягом останніх 30 днів та 12 місяців;

мотивів, які спонукали до спроб спробувати ПАР.

10. Показник «Звернення за лікуванням» містить інформацію/дані щодо захворюваності, поширеності та лікування осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання ПАР.

МОЗ, СБУ, Міноборони, МВС, Нацполіція, Мін'юст, ДУС, НАМН, Мінінфраструктури, ПАТ «Укрзалізниця», Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації подають інформацію/дані за формами, згідно з додатком 3, із зазначенням:

суб'єктів господарювання, які провадять господарську діяльність з медичної практики, та можуть надавати психіатричну допомогу особам, що мають психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання ПАР, із зазначенням стандартів (протоколів), за якими надається психіатрична допомога, та переліку наданих медичних послуг;

кількості осіб, які звернулись за лікуванням, із зазначенням класу та видів ПАР у розрізі регіонів України;

основних характеристик осіб, які мають психічні і поведінкові розлади внаслідок вживання ПАР.

11. Показник «Проблемне вживання наркотичних засобів і психотропних речовин», який передбачає проведення Центром (із залученням, в разі потреби, профільних неурядових громадських організацій) аналізу даних щодо вживання серед населення наркотичних засобів і психотропних речовин ін'єкційним шляхом або регулярно і/або довгострокове використання опіоїдів, кокаїну і/або амфетамінів, канабісу, інших, в тому числі нових наркотичних засобів і психотропних речовин, за таблицями з додатків 1- 3.

12. Показник «Смерті, пов'язані зі вживанням ПАР, та смертність серед споживачів таких речовин» містить інформацію/дані щодо померлих осіб від розладів психіки та поведінки внаслідок вживання ними ПАР (за статтю, віковими групами та окремими причинами смерті (відповідно до міжнародної статистичної класифікації хвороб та споріднених проблем (МКХ-10)), та встановлених фактів наявності в організмі померлих ПАР.

Держстат подає інформацію/дані, за формами, згідно з додатком 4, таблиці 4.1., 4.2., із зазначенням:

кількості померлих від розладів психіки та поведінки внаслідок вживання ПАР за статтю, віковими групами та окремими причинами смерті (за кодами МКХ-10) у розрізі регіонів України;

кількості померлих від зовнішніх причин смерті, пов'язаних із вживанням ПАР, за статтю, віковими групами та окремими причинами смерті (за кодами МКХ-10) у розрізі регіонів України.

МОЗ подає інформацію/дані за формами, згідно з додатком 4, таблиці 4.3., із зазначенням:

кількості випадків, при яких судово-медичними експертами, які досліджували причину смерті, встановлено факт наявності в організмі ПАР.

13. Показник «Інфекційні захворювання серед споживачів ін'єкційних наркотичних засобів і психотропних речовин» містить дані щодо осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання ПАР, які мають в анамнезі інфекційні гепатити, туберкульоз, ВІЛ-інфекцію.

МОЗ із залученням, в разі потреби, профільних неурядових громадських організацій, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, подають інформацію/ дані за формами, згідно з додатком 5, таблиці 5.1., 5.3.-5.7., із зазначенням:

кількості осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання ПАР, які мають в анамнезі інфекційні гепатити, туберкульоз, ВІЛ-інфекцію;

переліку затверджених програм з питань проведення тестування на ВІЛ-інфекцію;

цільових груп населення серед яких проведені тестування на ВІЛ-інфекцію;

кількості отриманих позитивних результатів за віковими групами у розрізі регіонів України.

Мін'юст подає інформацію/ дані, за формами згідно з додатком 5, таблиці 5.2., із зазначенням:

кількості осіб з розладами психіки та поведінки внаслідок вживання ПАР, які мають в анамнезі інфекційні гепатити, туберкульоз, ВІЛ-інфекцію, та знаходяться в закладах кримінально-виконавчої служби.

14. Показник «Ринок та злочинність» містить інформацію/дані щодо наявності та джерел надходження наркотичних засобів та психотропних речовин за класом, видами та цінами, злочинності, пов'язаної з наркотиками, вилучення наркотиків, ліквідації незаконних лабораторій та посівів нарковмісних рослин тощо.

Мін'юст подає інформацію/дані, за формами, згідно з додатком 6, таблиці 6.1., 6.2. та 6.7., із зазначенням:

вилучення наркотичних засобів та психотропних речовин в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах;

кількості осіб, у яких було вилучено наркотичні засоби або психотропні речовини в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах;

лабораторій, що здійснюють дослідження наркотичних засобів та психотропних речовин.

СБУ, Нацполіція, ДФС, Адміністрація Держприкордонслужби, Генпрокуратура подають інформацію/дані, шляхом заповнення таблиць з додатку 6, із зазначенням:

вилучення наркотичних засобів та психотропних речовин на території України, на її державному кордоні, при ввезенні і вивезенні таких засобів;

лабораторій, що здійснюють дослідження наркотичних засобів та психотропних речовин;

цін на наркотичні засоби та психотропні речовини;

розчинників, розріджувачів, наповнювачів та інших психоактивних речовин, що найчастіше виявляються в різних наркотичних засобах та психотропних речовинах;

кількісних показників щодо осіб, яким вручено повідомлення про підозру за злочини, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів та психотропних речовин без мети збуту та з метою збуту у розрізі їх громадянства;

незаконного культивування нарковмісних рослин, характеристики їх урожайності та методів, що використовувалися для виявлення місць незаконного культивування нарковмісних рослин та ліквідації місць їх незаконного культивування;

виявлених підпільних лабораторій за етапами виробництва, їх типами та видами;

сировини, що використовувалась при виготовленні наркотичних засобів рослинного походження та хімічних речовин-прекурсорів, що використовуються при виготовленні синтетичних наркотичних засобів та психотропних речовин;

лікарських засобів, що стали об'єктом витоку із законного обігу та основні види їх витоку.

15. Показник «Профілактичні заходи» містить інформацію/дані щодо проведених медичних, соціально-економічних та інших профілактичних заходів, спрямованих на запобігання та зниження рівня вживання ПАР.

МОЗ, Мінсоцполітики, МОН, Мін'юст, МВС, Нацполіція, Міноборони, Мінмолодьспорт, Мінінфраструктури, Міненерговугілля, Держкомтелерадіо, ПАТ «НСТУ», ПАТ «Укрзалізниця», Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, профільні неурядові громадські організації подають інформацію/дані, за формами, згідно з додатком 7, із зазначенням:

переліку затверджених та проведених заходів (програми, накази, інструкції, методичні рекомендації тощо) з питань профілактики та зниження рівня вживання ПАР;

переліку затверджених видів послуг, які надаються особам та/або окремим соціальним групам населення, які перебувають у складних життєвих обставинах, пов'язаних з вживанням ПАР;

кількості сімей та осіб, які перебували у складних життєвих обставинах, пов'язаних з вживанням ПАР, та яким протягом звітного року надавалися послуги, та кількості установ/організацій, які надають такі послуги;

кількості розповсюджених та отриманих засобів особистого захисту.

16. Показник «Національне законодавство» містить інформацію щодо важливих змін в законодавстві у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та протидії їх незаконному обігу, та співробітництва з іншими країнами в цій сфері, що відбулися протягом звітного року.

МОЗ, Мін'юст, Міноборони, СБУ, Генпрокуратура, МВС, Нацполіція, ДФС, Адміністрація Держприкордонслужби, Держлікслужба, Верховний Суд, Держстат, Держфінмоніторинг, Мінінфраструктури, МЗС подають інформацію щодо нормативно-правових актів та/або підписаних протягом звітного року двосторонніх чи багатосторонніх угод або меморандумів з іншими країнами із зазначенням:

1) назви, дати, номери прийнятих у звітному році нормативно-правових актів з питань обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, та інших документів, які охоплюють такі напрямлення, як відмивання коштів, конфіскація майна, контрольні поставки тощо, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, в тому числі і на морі;

2) назви, короткого опису, очікуваних результатів від розроблених у звітному році проектів нормативно-правових актів з питань обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та протидії їх незаконному обігу в Україні та стан їх опрацювання;

3) назви, короткого змісту проблеми, яку необхідно вирішити, кола суб'єктів, на які поширюватиметься дія запланованих на наступний рік проектів нормативно-правових актів з питань удосконалення обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та протидії їх незаконному обігу в Україні;

4) назви, дати, терміну дії двосторонніх чи багатосторонніх угод або меморандумів підписаних з іншими країнами протягом звітного року, відповідно до статей 5, 6, 7 та 17 Конвенції Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин;

5) найменування компетентного органу та країни, з яким укладено двосторонню чи багатосторонню угоду або меморандум протягом звітного року;

6) назви сфери дії співробітництва відповідно до статей 5, 6, 7 та 17 Конвенції Організації Об'єднаних Націй про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин;

7) переліку країн, з якими на початок звітного року вже укладені двосторонні чи багатосторонні угоди або меморандуми про співробітництво в зазначеній сфері.

17. Показник «Соціальна реінтеграція» містить інформацію щодо здійснених заходів з реабілітації та ресоціалізації, спрямованих на інтеграцію в суспільство осіб залежних від вживання ПАР.

Мінсоцполітики, Мін'юст, (із залученням, у разі потреби, профільних неурядових громадських організацій) подають інформацію/дані, за формами, згідно з додатком 8, із зазначенням:

переліку затверджених видів послуг для осіб, які пройшли курс лікування, пов'язаний з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання ПАР;

кількості та переліку установ/організацій, які надають послуги особам, які пройшли курс лікування, пов'язаний з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання ПАР, та кількість осіб, яким була надана така допомога за віковими групами;

кількості звернень осіб, які пройшли курс лікування, пов'язаний з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання ПАР, для отримання відповідної допомоги у розрізі регіонів.

18. Центр здійснює узагальнення, аналіз і оцінку даних суб'єктів моніторингу за показниками, визначеними пунктами 9-17 цього Порядку, та складає Національний звіт щодо наркотичної та алкогольної ситуації в Україні.

19. Національний звіт щодо наркотичної та алкогольної ситуації в Україні розміщується у вільному доступі в мережі Інтернет на офіційному сайті МОЗ.
